

Răsăritul nostru

UNICUL ORGAN SURDO-PEDAGOGIC DIN ȚARĂ

Dir.: V. D. - LEORDA — Redacția și administrația:
Calea 13 Septembrie Nr. 221 — București

Apare lunar

Abonament pe an Lei 150.000 | Pentru Instituții Lei 3.000.000

UN CONGRES AL SURDO-MUȚILOR

Asociația surdo-muților din Bulgaria cu sediul la Sofia a trimis o invitație Soc. de Surdo-Muți din România pentru a trimite doi delegați la Varna în zilele de 25—30 Iulie a. c. pentru a participa la lucrările celui de al IX-lea congres al surdo-muților la care sunt convocați U. R. S. S. România, Jugoslavia și Cehoslovacia.

În acest congres se vor debata probleme în legătură cu învățământul ce se predă în școlile de surdo-muți, învățământ care, din cauza groaznicului măcel prin care a trecut poporul balcanic, a suferit, dacă nu o zdruncinare serioasă în predarea lui, dar o stagnare care împune redresarea lui și învierea la o viață nouă, în ritmul vremurilor de azi, de prefacere culturală și socială.

Acest învățământ care pe vremuri, la noi în România, a fost o podoabă prin acei cari au ilustrat-o: Mihail Ionescu, Elena Salomea, C. Arion și alții cari azi stau neputincioși în umbra unui apus, așteptând zile mai bune; un local mai ca lumea și drept să spunem, n'avem nici unul, mai ales în Capitala României, așteaptă să-i vie, o minune.

În 1937 la congresul internațional dela Paris unde s'au reunit 38 națiuni prin delegați oficiali respectivi, țara noastră a fost reprezentată la Paris prin maestrul Dimitriu Leorda, pe atunci ca și acum unul din cei mai buni lideri ai cercurilor culturale de surdo-muți și al celorlalte probleme pentru care forul biroului federal dela Paris la ales vice-președinte dintre străini, la fel ca și la celelalte congrese.

Revenit în țară d. Dimitriu Leorda, prin memorii și moțiuni adoptate în aceste congrese și înaintate Ministerului Educației naționale, din anii di-

nantea izbucniri sângero-sului măcel, nu s'au dat curs pentru clădirea unui mărșăzământ de educare și reeducare surdo-muților cu o secție normală pentru specializarea educatorilor de surdo-muți. Dacă s'ar fi dat ascultare acestor proec-te, posibile pe acea vreme, azi am fi avut altă înfățișare și altă activitate și țara noastră ar fi avut întâietatea convocării unui congres în Capitala României.

Societatea surdo-muților din România prin adunarea generală dela 23 Februarie a. c., prin reelegerea președintelui d. Leorda și-a început un nou program de acțiune și va stăruie pe toate căile pentru aducerea la îndeplinire a celor ce a format memoriul din anii 1937-1940 și cari au rămas în suspensie din cauza evenimentelor și a celor fără înțelegere și credință.

La congresul dela Varna va participa d-nii Dimitriu-Leorda și Gheorghe Filotti secretarul general al Societății de surdo-muți din România.

R. N.

Clubul sportiv al surdo-muților

În vederea Olimpiadei tăcerii de la Copenhaga care are loc în vara 1949, Clubul sportiv al Surdo-muților creat în 1934 de Soc. Surdo-muților din România prin d. Dimitriu Leorda, și-a ales un nou comitet sub președinția d-lui Ion Mareș patronul „Auto tehnica” din str. Filantropiei, un om din lumea tăcerii care s'a oferit cu tot sufletul să organizeze sportul Surdo-muților în vederea marelui Olimpiade a tăcerii.

În comitet mai fac parte și d-nii Gh. Filotti, Gh. Păiș, secretar general, Dorel Petrescu, interpret, Aliman, Cangea Gheorghiu, I. Petrescu, Deciu, Cornelu Popescu, Cornescu, Moraru, Grecu Athias, Vulpe, M. Popescu, consilieri și cenzori.

D. maior Feher s'a oferit ca antrenor și arbitru oficial.

Surzenia pentru vorbire

de ECAT. BARBU

VI. Surzenia pentru sunet. Sunetele izolate nu sunt aperate dar cuvintele sunt înțelese pe deplin și chiar reproduș corect. (Câmpul 42 deranjat).

VII. Surzenia pentru cuvânt. Sunetele sunt aperate corect dar vorbele singurite nu. Cu toate acestea, în unele cazuri sunt înțelese propoz. (Câmpul 22 B deranjat).

VIII. Surzenia pentru propoz. Verbele izolate sunt auzite dar mai multe vorbe în formă de propoz. nu pot fi legate și recunoscute ca aparținând unui întreg. Propoz. nu este înțeleasă (Câmpul B. 22 deranjat).

IX. Surzenia pt. sensul cuvântului. Rezonanța cuvântului este pe deplin aperature, dar nu amintește obiectul la care se referă. Cuvintele astfel aperate nu sunt semnificații de trăire ci numai imagini goale de conținut. (Câmpul 37 deranjat).

X. Deranjări de gândire. La surzenia pt. sensul vorbelor sunt împiedicate aflarea sensului și găsirea numelui nu însă și amintirea obiectului.

XI. Oprirea mișcărilor de tras cu urechea. (Câmpul 21 deranjat).

Fiecare din aceste deranjări ale auzului sunt pricinuite de împied carea dezvoltării îmbolnăvirea sau rănirea anumitor câmpuri limitate ale domeniului de auz în creer, a lobilor temporali, a celulelor de simțire și aducere aminte.

Asupra deranjărilor senzorie centrale Nadolezny scrie: În acest domeniu domnește o regretabilă neclaritate a ideii și a relațiilor, pe de parte, iar pe de alta, o insuficiență de expuneri hotărâtoare ale bolnavilor cât și în cece privește stabilirea cazurilor de acest fel. Nadolezny, raportează despre copii cari — în unele cazuri până la îmbolnăvirea lor, auzeau și vorbeau, aud acum cel mai mic șgomot, înțeleg gesturile, dar nu pricep nici un cuvânt de aceea nu mai vorbesc de loc. A învățat să vorbească încet și zăbavnîc, printr'un învățământ metodic.

Asemenea cazuri au fost descrise prin rezultatul cercetărilor lui Kleist asupra răniților și bolnavilor la creer. Noțiunea atât de confuză a „surdității spiritului” devine mai limpede și mai lămurită prin denumirile: Surzenia pt. sensul șgomotului, pt. sensul muzicii, al vorbelor, al propozițiilor.

În toate aceste cazuri, sunetele și succesiunea lor sunt bine auzite, însă acestea nu pot declanșa reprezentarea obiectelor respective. Așa dar celor auzite le lipsește sensul arătat prin ele în mod obișnuit.

Pentru cel ce ascultă și nu înțelege, lipsește trăirea sensului.

Cercetările lui Kleist ne arată că toate aceste turburări ale auzului își au sediul la creer, fiind deranjate mai ales căile de legătură între lobul temporal și cel posterior, deci între câmpul auzului și cel al vederii.

Fiecare imagine sonoră și sensul ei este legată de un anumit câmp de energie a creerului într'un loc limitat.

Toată vorbirea sau imitarea de sunete, se bizue pe efectul excitării anumitor celule bine stabilite, în creerul de vorbire. Fără acestea, sufletul nu poate să desvolte o viață a vorbirii. Toate aceste câmpuri ale

impresiei și expresiei de vorbire, sunt nu numai strâns țesute între ele, dar sunt legate într'un tot uniar cu toate celelalte domenii ale creerului prin căi de conducere, în formă de rețea.

Vorbirea sonoră, după conținutul și forma sa este corespunzătoare cu trăirile sufletești ale omului cu auz, pe toate treptele dezvoltării sale. Pentru copiii surzi de urechi sau surzi la creer, lumea înconjurătoare e lipsită de nunețe, mută. Ei cuprind doar cu ochii natura vizibilă și lumea omenească. Pt. ochi își alcătuiesc și vorbirea conform traiului lor lipsit de sunet. O vorbire prin gesturi.

Dacă însă conținutul gesturilor seacă și devin înțelese numai de smuți, ei se stăruiază în afară de societatea celor cu toate simțurile. Ei nu pot să ia parte la creațiile culturale ale spiritului de neam.

Pentru a da puțința și acestor oameni cu patru simțuri să se integreze și să participe la viața comună a poporului, îi învățăm să vorbească prin cetrea pe buze și cu ajutorul scrisului. În locul urechii și al centrilor de auz, intervine ochiul ca parte principală și câmpul văzului din bolul posterior. La acestea se adaugă mișcările vorbirii, imaginea și reprezentarea lor.

Impresiile vizuale sunt conduse la creer și fixate ca memorie. Acestea activează mai târziu asupra excităriilor mai noi și le întăresc alcătuind mai departe energii aperate.

Imaginile de memorie și reprezentare se rezolvă la cei surzi, prin imitarea spontană a mișcărilor ce alcătuiesc vorbirea. Acestea crează în domeniul motoric al vorbirii, și reprezentarea lor — senzații ale pielii, mușchilor și văzului. Celulele din creer, dela care pornesc nervii spre mușchii aparatului fonator, se află aproape împreună cu celulele unde se întorc nervii sensitivi ai vorbirii „se acopăr deci întocmai”. Excităriile lor se perindă strâns între ele, deaceia vorbirea este un fenomen conștient.

Procesul este desigur foarte complicat căci la vorbire participă un mare număr de mușchi.

După mersul acestor mișcări apar forme care se întăresc în celulele de memorie pt. vorbire care la cei cu toate simțurile sunt organic legate cu imaginile sonore ale cuvintelor, iar la simț cu imaginile gurii. Aceste imagini constituiesc energii impulsive în scopul de a vorbi. Vreau să spun.” Pentru cei cu auz, reprezentările sonore sunt f. conștiente și în decursul vorbirii ele acopăr imaginile de mișcare și le împing afară în câmpul mai puțin luminat al conștientului.

La surdomuți, dimpotrivă, fiindcă nu există constrângerea reprezentărilor sonore, imaginile de mișcare ale vorbirii stau mult mai aproape de centrul luminos, de aceea la ei, engramele mișcărilor vorbirii sunt mult mai tari decât la noi. Deoarece controlul vorbirii prin senzațiile sonore lipsește celor surzi, mișcările vorbirii lor trebuiesc mereu observate și corectate de învățător.

(Va urma)

Surdo-muții ca membri ai societății

Mai pozitive și importante sunt declarațiile pe care le-au dat cei anchetați asupra activității lor, chiar dacă nu corespund toate cu data când s'a făcut ancheta.

Erau ocupați: M. F.

a) 1. In gospodărie, la țară și la pădure (ca ajutor la părinți — sau la rude)	60	114
2. Ca angajați și plătiți cu ziua	25	32
3. Ca mai puțin capabili să câștige, fără plată	5	5
4. Cu casă proprie, trăind din averea lor	2	3
5. In institute de binefacere	14	29
Total	105	183
b) In stare să muncească ca angajați de comună sau de stat:		
1. Ca croitori și croitorese	24	28
2. Călcătorese, spălătorese, femei la curățenie	—	21
3. Cismari	19	—
4. Cusătorese	—	16
5. Tâmplari	13	—
6. Impletitori de coșuri	8	1
7. Legători de cărți	8	—
8. Alți meseriași și angajați	35	2
Total	107	68
c) In fabrici și căminuri de muncă ca ajutoare:		
1. Ca muncitori în fabrici	27	38
2. Argajați și ajutoare	23	7
3. Legători de perni, coșuri, împăiat	29	—
	79	45
d) Fără să-și câștige existența, ocrotiți, fără lucru	32	50
Totalul adulților	323	346

In grupele a), c) și d) starea lor este evidentă. Intre cei din grupa b) sunt:

1. Angajați și muncitori în industria străine	47	24
2. Angajați la părinți, frați, surori sau rude	8	4
3. Tocmiți la confecții	6	4
4. Lucrează acasă	14	10
5. Croitorese în casă	—	14
6. Proprietari de magazin	16	2
7. Angajați în institute și restaurante	3	4
8. Angajați la stat	2	—
9. Ucenici în instituții	2	1
10. Ucenici la meștri liberi	9	5
Total	107	68

Referitor la grupa a, vedem că sunt oameni foarte diferiți. Un număr dintre ei lucrează destul de mult. Fișele sunt completate în felul următor: „Un ajutor bun pentru părinți, la lucrarea câmpului”, „Conduce singură menajul”, „Conduce menajul pentru tată și suror, n'au mamă”, „Inlocuiește o servitoare pentru mamă”. Din expresiile acestea deducem că smuții lucrează destul de mult și pot fi socotiți în aceeași categorie cu un meseriaș bun. Alții din grupa aceasta, a. își câștigă însă numai jumătate, sfert sau și mai puțin din existența lor. In grupa aceasta intră

și șomerii, infirmii și oamenii cari din cauza vârstei înaintate nu-și mai pot câștiga existența.

Deseori se găsește legătură între meserie și munca fărănească. La țară sunt de ex. cismari, fac coșuri, măcelari etc.

Despre cei cu întreprinderi proprii (18) se poate spune că numai puțini dintre ei merită acest nume. Cei mai mulți dintre ei nici nu posedă un atelier.

In general surdo-muții bărbaji se bucură de o viață mai liberă și mai independentă de cât femeile cari sunt reținute adesea în casă pentru a fi la adăpost din punct de vedere moral.

Cu toate că îi găsim în toate ocupații majoritatea smuților nu-și pot întreține singuri existența, după cum vom vedea și în capitoul următor.

II. CĂJI SMUȚI ȘI CARE DINTRE EI ÎȘI CĂȘTIGĂ EXISTENȚA PRIN PROPRIILE LOR PUTERI

La întrebarea căji? urmează statistica de mai jos:

1. Minorii cari au terminat școala	26%	74%
2. Adulții între 20—60 ani	51%	59%
3. Surdo-muți peste 60 ani	17%	83%
Suma totală	45%	55%

Reiese din aceste cifre că mai mult de jumătate dintre smuți nu-și pot câștiga singuri existența. Trebuie observat că intră în acest număr cei bătrâni, cei infirmi, cei slabi la minte și ucenicul căci întrebarea a fost căji smuți își câștigă existența în momentul anchetei. Ucenicii cari își vor câștiga existența și cei în vârstă peste 60 ani, cari și-au câștigat până atunci existența sunt în defavoarea procentelor bune.

(Va urma)

Propaganda turistică printre surdo-muți

Spre a îmbunătăți serviciul lor față de vizitatori străini ai Cehoslovaciei, care ierare cehoslovace au scos o publicație:

„Străinii în Cehoslovacia”, cuprinzând date importante referitoare la voiajurne cu trenurile cehoslovace.

Cartea este publicată în 15 limbi dierite. Ea va fi împărțită tuturor conductorilor trenurilor internaționale, șefilor de stațiuni și birourilor de voiaj.

Aceste publicații au fost folosite cu mult succes și înainte de războiu. Apariția lor a fost interzisă în timpul invaziei germane.

Căile ferate Cehoslovace vor tipări o publicație asemănătoare și pentru pasagerii surdo-muți și va fi trimisă tuturor organizațiilor surdo-muților.

Se știe că surdo-muții din Cehoslovacia posedă cele mai puternice organizații de turism și sport și anul acesta prin luna August, la Praga, va ve loc festivitatea jubiliară a uneia din aceste cluburi.

O tragedie a unui surdo-mut

In aceste frumoase zile de primăvară, am condus la locul de veci, un tânăr surd-mut mort în anii oei mai tineri, în primăvara vieții sale: 18 ani. Cum îl cunoșteam bine fiind unul din foștii mei elevi a căruia viață se defășurase sub ochii mei de la vârsta de 10-11 ani, când fusese transferat de la Institutul din Cluj la cel din Focșani, până acum în ultimul său an de viață absurdă și nenorocită sfârșită atât de prematur, faptul nu-l pot trece sub tăcere.

In ani de tristă memorie 1940-41, când țara ne fu lovită din atâtea părți și bucăți întregi din trupul ei smulse spre a fi date în dar la vecini, mă pomenii în clasă cu un nou elev, refugiat din Transilvania, ocupată pe nedrept prin dictatul de la Viena. Il remarcam îndată fiind un elev inteligent cu o bună conduită, care nu vorbea de cât pe buze, nu prin semne ca ceilalți elevi mai vechi pe care îi aveam, fiind de la un institut ce trebuie să recunosc, ne lasă cu mult în umbră, acolo educația micilor infirmi fiind cu mult mai îngrijită ca la noi. Din nefericire nu-l putui avea multă vreme sub ochi, căci tatăl său îl retrase numai după un an de școală spre a-l trimite la alt institut; la Sibiu, apoi după un alt an de școală îl retrase și de acolo și de data asta definitiv spre a-l ține pe lângă sine și al învăța meșteșugul său: dogăria.

Cum locuia cu familia în acelaș oraș cu mine, îmi întâmpnam deseori fostul elev pe stradă, murdar pe față și pe mâini, în haine proaste de lucrător, fie ducând în spate o baie grea, pentru un client, fie împingând la un cărucior cu două roate în care se afla o puțină sau butoiu pe care deasemenea îl ducea la o anumită adresă. Lasă jos balia din spate și se oprea spre a mai sta de vorbă, povestindu-mi ce face și unde se duce. Eu îl țineam de rău pentru că nu rămăsese să termine școala, și să învețe acolo una din cele patru meserii ce se predau, care erau mai puțin anevoioase. Aflai de la el că tatăl său nu se învoia să-l dea mai departe, deși școala aproape, având nevoie de un ajutor la meserie, măcar că afacerile mergeau destul de bine spre a putea angaja un ucenic mai voinic, altul de cât propriu lui fiu care era astfel nevoit să lucreze din greu la o vârstă fragedă, să care singur comenzile executate la domiciliile clienților Pe deasupra pe lângă haină și locuință tatăl nu-i da un ban — deși câștiga de pe urma lui — spre a se distra și el în duminici și sărbători, a mai uita de viața amărâtă ce o ducea, fapt ce are darul să-l împingă mai târziu pe o pantă greșită.

Câtă deosebire și câtă nedreptate aflam în această familie, unde, pe lângă părinți în viață, se aflau doi fii; unul surdo-mut care muncea din greu ca o slugă fără simbrie pentru buzunarul familiei, altul voinicel, ceva mai mare, răsfățatul părinților care era întreținut și lăsat liber să facă ce vrea, și-l puteai în tâlni în fiecare zi, elegant și de-

chisit pe strada principală făcând pe cavalerul pe lângă fete, vesel, nepăsător, par'că toată lumea era a lui. Adesea cei doi frați se încrucișau pe stradă, unul elegant, scos ca din cutie, d'oi fi jurat că e copil de oameni bogăți, altul murdar, rupt, încărcat cu greutate; încât dacă n'ai fi știut cine sunt, mai că n'ai fi zis că sunt copiii aceluiaș părinte, atât de mult contrast au prin eleganță și mizerie. Astfel cel surdo-mut, muncind din greu, ducând o viață de robot, aspră, extenuată, ajunse curând un tânăr adolescent. Câte dorinți nu se trezesc în sufletul unui tânăr la această vârstă, câte ispite, dar cât de puține posibilități a și le potoli, mai ales când ești în această tristă stare de injosire morală și fizică, când muncești din greu dar nu câștigi nimic, căci te afli sub supravegherea unui tată abioș care nu-ți da de cât adăpost și hrană, și adesea un supliment de lovituri cand nu e mulțumit de tine?! Nenorocitul vazandu-se astfel tratat, că câștigul sau servea în primul rând părinților și fratelui care, deși nu făcea nimic, ducea totuși o existență liberă și indestuată, începu să fure în taină lucruri de prin casă, lenjerie și haine de care ai săi aveau poate mai mult de cât le-ar fi trebuit căci întâinind această familie pe stradă privind la eleganța ce a atîșau ai și crezut ca sunt Dumnezeu șue ce camen cu stare, cu rang social destul de sus — el ie vindea în ascuns spre a-și face rost de ceva bani pentru nevoie distrației de care cu greu s ar putea lipsi un tânăr la o asemenea vârstă, ca de exemplu: cinema, o prăjitură din când in când la cofetarie, o preumblare prin băncuri la dulapuri cu lanțuri, bărci, etc., etc. Având acum bani de buzunar el începu să se sustragă muncii grele la care fusese supus din copilărie, să umble de capul lui sa întârzie seara prin oraș cu prietenii ce și-i facuse. Observând în curând anumite lipsuri de obiecte prin casă, și maniat că robul i se emancipase și nu-l mai putea folosi la muncă ca odinioară când era copil mic și ascultător la porunca celui mai mare, tatăl său îi trase o cheifăneală, câteva perechi de palme bune. Fire sensibilă fiul bătut astfel, simțindu-se adânc atins, se retrase într-o cameră, cu dorința să moară să sfârșească cu viața mizerabilă ce o ducea. El dete peste niște sodă caustică, o dizolvă într-o cană și o bău toată dintr'o sorbitură. Simțind arsuri atroce cum îl scurmuau lăuntric, începu să strige după ajutor. La țipele lui săriră părinții care văzând ce făcuse, cuprinși de remușcări, se grăbiră să-l transporte la un spital unde i se dădură grabnic primele ajutoare necesare în acest caz. El scăpă cu viață dar rămase cu grave arsuri interioare, care îl împiedicau să se hrănească în mod normal, trebuind să fie un regim cu anumite alimente prescrise de medic.

VICTOR BRĂTILĂ

(Va urma)